

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžr/94/2012
Identifikačné číslo spisu:	8011200935
Dátum vydania rozhodnutia:	17.07.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8011200935.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľa Vodohospodárska výstavba, š.p., so sídlom v Bratislave, Karloveská 2, proti odporcovi Obvodnému pozemkovému úradu Humenné, Mierová 4, za účasti L. V., nar. XX. Y. XXXX, bytom U., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2011/00441-14-ŠM zo dňa 7. novembra 2011, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3Sp/24/2011-32 zo dňa 20. marca 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Sp/24/2011-32 zo dňa 20. marca 2012 p o t v r d z u j e.
Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Obvodný pozemkový úrad Humenné rozhodnutím č. 2011/00441-14-ŠM zo dňa 07.11.2011 rozhodol ako správny orgán príslušný podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon") výrokom A, že oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 zákona, L. V., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt P., spĺňa podmienky podľa § 1 a § 3 ods. 1 písm. j/ a písm. l/ zákona na navrátenie vlastníctva k pozemkom v katastrálnom území G. a navracia sa mu vlastníctvo k špecifikovaným pozemkom s tým, že je povinný v zmysle § 3 ods. 5 zákona vrátiť finančnú náhradu 254,33 € na účet Ministerstva financií SR. Súčasne mu správny orgán uložil podľa § 5 ods. 4 zákona dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek, oddelenie štátnej vodnej správy a ochrany ovzdušia, č. ŽP-577/1991-Mi zo dňa 17.01.1992, ktorým sa určujú pásma hygienickej ochrany Vodárenskej nádrže Starina a režim hospodárenia v nich, na základe zákona o vodách. Ďalej mu uložil dodržiavanie právnych predpisov vyplývajúcich z polohy pozemkov v k. ú. G., ktoré je v územnom obvode Národného parku Poloniny chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy.

II.

Krajský súd v Prešove, rozhodujúc o opravnom prostriedku navrhovateľa proti výroku A rozhodnutiu správneho orgánu, napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu č. 2011/00441-14-ŠM zo dňa 7. novembra 2011 v napadnutej časti podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil, pretože dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z obsahu administratívneho spisu zistil, že rozhodnutím bývalého Východoslovenského krajského národného výboru v Košiciach, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva č. j. 1253/77-VÚ zo dňa 22.08.1977 vo veci Vodárenskej nádrže Starina a skupinového vodovodu II. stavba v k.ú. U., U., C., Z., P., U. a G., okres Humenné bolo udelené investorovi Vodohospodárskej výstavbe, investorský podnik v Bratislave o. i. povolenie na zriadenie vodohospodárskeho diela podľa § 9 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. podľa úvodného projektu s tým, že toto povolenie je súčasne stavebným povolením podľa zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku. Bývalý Okresný úrad životného prostredia Košice - vidiek, oddelenie štátnej vodnej správy a ochrany ovzdušia pod zn. ŽP-577/1991-Mi dňa 17.01.1992 vydal rozhodnutie, ktorým stanovil pre zabezpečenie kvality a ochrany Vodárenskej nádrže Starina záväzné podmienky pre spôsob hospodárskeho využitia vo vymedzených pásmach hygienickej ochrany Vodárenskej nádrže Starina.

K námietke navrhovateľa, že v konaní nebol preukázaný reštitučný titul podľa § 3 ods. 1 písm. j/ zákona, podľa ktorého oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok súd uviedol, že podľa jeho názoru právny predchodca oprávnenej osoby konal v tiesni, keďže mal negatívne skúsenosti s predchádzajúcim režimom, kedy bol potrestaný ako dedinský špekulant pre sabotáž päťročného plánu a neplnenie dodávky pre verejné zásobovanie pokutou 1 000 Kčs a navyše celý jeho majetok prepadol v prospech štátu. Nápadne nevýhodné podmienky videl v tom, že stanovená kúpna cena bola autoritatívne určená štátom, bez možnosti dohody, hoci aj v čase uzavretia kúpnej zmluvy platný Občiansky zákonník v ustanovení § 133 kúpnu zmluvu charakterizoval ako dvojstranný právny úkon s dohodnutou kúpnu cenou. Rovnako považoval za splnené aj podmienky reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona (vyvlastnenie za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená) ako ich zistil a prezentoval odporca. Z vyvlastňovacieho rozhodnutia bývalého Okresného národného výboru v Humennom, odbor územného plánovania zo dňa 21. mája 1984 pod číslom ÚP 1010/84/395-Got vyplýva, že od nižšie uvedených vlastníkov boli vyvlastnené špecifikované nehnuteľnosti pre Československý štát - Vodohospodársku výstavbu, investorský podnik, Bratislava pre výstavbu vodárenskej nádrže Starina na uskutočnenie štátneho plánu národného hospodárstva. Medzi účastníkmi konania je nesporné, že na vyvlastnených parcelách nie je postavená vodná nádrž Starina, ale je zriadené ochranné pásmo vonkajšie II. stupňa. Už podľa v tom čase platného vodného zákona vlastníci nehnuteľnosti mohli byť na základe príslušného rozhodnutia obmedzení v užívaní nehnuteľnosti tak, ako následne bolo upravené už citovaným rozhodnutím bývalého Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek zo dňa 17.1.1992, ktoré obmedzenia sú obsiahnuté vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia. L. V. ako oprávnená osoba pred súdom uviedol, že na pozemkoch, ktoré sú predmetom reštitučného konania má zasadené kvety aj ovocné stromy, ktoré štepí, čo navrhovateľ nepoprel. Súd je toho názoru, že nehnuteľnosti boli vyvlastnené za účelom výstavby vodnej nádrže Starina, nie však na zriadenie pásiem, a teda neslúžia účelu, na ktorý boli vyvlastnené a existujú.

Za dôvodnú nepovažoval ani námietku navrhovateľa, že predmetné pozemky potrebuje za účelom údržby vodárenskej nádrže Starina, pretože zákon o vodách mu umožňuje v súvislosti s monitorovacími miestami vstupovať aj na cudziu nehnuteľnosť, aj vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy alebo porastu.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že zákonné dôvody na vyvlastnenie, resp. kúpu nehnuteľnosti v čase realizácie ani neexistovali, keďže platný právny poriadok umožňoval obmedziť aktivity vlastníka nehnuteľnosti tak, ako je citované v odôvodnení tohto rozsudku.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľ nemal v konaní úspech a odporca a oprávnená osoba zo zákona nemajú nárok na ich náhradu.

III.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie z dôvodu, že prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav veci, na základe čoho dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že predmetné pozemky boli zákonným spôsobom a na základe vtedy platnej legislatívy vykúpené - vtedajšiemu vlastníkovi p. L. V. pre účel výstavby vodného diela Vodárenskej nádrže Starina. Navrhovateľ sa obrátil so žiadosťou o vydanie stanoviska k navráteniu pozemkov na Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Odštepny závod Košice, ktorý vo svojom liste z 28.02.2012 uviedol, že Vodárenská nádrž Starina bola vybudovaná ako strategický zdroj pitnej vody pre mestá východoslovenského kraja a vyjadril svoj nesúhlas s navrátením vlastníctva pôvodných častí pozemkov oprávneným osobám a spätným odpredajom pôvodným vlastníkom z dôvodu potreby neobmedzeného prístupu na tieto pozemky, aj z hľadiska bežnej údržby a kontroly. K reštitučnému titulu podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona odvolateľ uviedol, že nebola splnená jedna z podmienok, pretože vyvlastnené pozemky slúžili a aj v súčasnosti slúžia na účely, na ktoré boli vyvlastnené. Rovnako namietal aj nesplnenie podmienok podľa § 3 ods. 1 písm. j/ zákona, pretože nepovažuje za preukázané uzavretie kúpnej zmluvy v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Navrhovateľ tiež požiadal o vyjadrenie Krajský úrad životného prostredia v Prešove, odbor kvality životného prostredia, ktorý neodporúča odpredaj a navrátenie vyvlastnených pozemkov z dôvodu, že tieto sú situované do pásiem hygienickej ochrany vodného diela a prinavrátenie štátom vykúpených alebo vyvlastnených pozemkov by vážne narušilo celistvosť nedotknutého chráneného územia a jeho rovnováhu; mohlo by znamenať poškodenie životného prostredia až do takej miery, že by zabezpečovanie kvality vody do budúcnosti bolo nemožné. Navrhol preto, aby najvyšší súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že nesúhlasí s odvolacími dôvodmi a považuje ich za irelevantné a netýkajúce sa samotného rozhodnutia. Poukázal na skutočnosť, že napadnutým výrokom uložil oprávnenej osobe povinnosť dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek, oddelenie štátnej vodnej správy a ochrany ovzdušia č. ŽP-577/1991-Mi zo dňa 17.01.1992, ktorým sa určujú pásma hygienickej ochrany Vodárenskej nádrže Starina a režim hospodárenia v nich. Toto rozhodnutie treba chápať komplexne, keďže je v ňom uvedené, že „V prípade zmeny vlastníckych a užívateľských vzťahov v pásmach hygienickej ochrany vodárenskej nádrže Starina prechádzajú práva a povinnosti z tohto rozhodnutia na nového nadobúdateľa“. Odvolacie dôvody boli aj obsahom opravného prostriedku, ku ktorému sa odporca vyjadril listom č. 2012/00058-19 zo dňa 01.02.2012 a na svojom stanovisku trvá aj naďalej. Navrhovateľ nepredložil žiadne nové dôkazy, ktoré by mali zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci. Navrhol preto rozsudok krajského súdu potvrdiť v celom rozsahu.

K odvolaniu sa vyjadril aj p. L. V., ktorý uviedol, že s obsahom odvolania nesúhlasí. Navrhovateľ neuvádza žiadne nové skutočnosti a s jeho tvrdeniami sa ako správny orgán, tak krajský súd správne vysporiadali. Podľa jeho vedomostí sa v katastrálnom území G. nachádza celkom 44 chát, prebieha tam cyklotrasa z Poľska, urbariát obce Ruské má odkúpenú hájenku, takže sa tam aj so súhlasom navrhovateľa prevádzkujú aktivity v rozpore s jeho tvrdením. Navrhol preto odvolanie navrhovateľa zamietnuť.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250j ods. 3 O.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) minimálne päť dní vopred a rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 17. júla 2013.

Predmetom preskúmacieho konania v danej veci je rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím odporca v rámci konania podľa reštitučného zákona priznal p. L. V. postavenie oprávnenej osoby a rozhodol o navrátení vlastníctva k špecifikovaným pozemkom.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či krajský súd posúdil vec správne, keď potvrdil preskúmané rozhodnutie odporcu č. 2011/00441-I4-SM zo dňa 07.11.2011, najmä či sa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod, aby sa v logických argumentoch a relevantných právnych záveroch odchýlil od dôvodov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním v prevažujúcom rozsahu stotožňuje a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednáwanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, obmedzil sa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. iba na právne vyhodnotenie odvolacích námietok.

Podstatou podaného odvolania je tvrdenie, že v prejednáwanej veci neboli naplnené zákonné podmienky reštitučných titulov podľa § 3 ods. 1 písm. j/ a l/ zákona. Pokiaľ ide o ustanovenie § 3 ods. 1 písm. l/, podľa ktorého sa oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená, spornou bola skutočnosť, či vyvlastnené pozemky nikdy neslúžili na účel, na ktorý boli vyvlastnené, keďže na nich nebolo zriadené vodohospodárske dielo, ale iba ochranné pásmo. Navrhovateľ to považuje za súčasť diela, kým odporca a krajský súd dospeli k odlišnému záveru. Ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia odporcu, terénou pochôdzkou konanou dňa 04.11.2009 bolo zistené, že predmetné pozemky sa nachádzali v k. ú. G., v 2. vonkajšom pásme hygienickej ochrany vodného zdroja Vodárenskej nádrže Starina, sú nezastavané a sčasti udržiavané kosením samotným žiadateľom p. V.; nenachádzajú sa na nich žiadne objekty súvisiace so stavbou vodárenskej nádrže, ani objekty slúžiace na jej prevádzku. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom odporcu, z ktorého vychádzal aj krajský súd, že u parciel C KN č. 4/2 a 4/3 (pôvodne EN č. 340/1 a 339/2) bol naplnený uvedený reštitučný titul a rozhodnutie o navrátení vlastníctva je zákonné. K rovnakému záveru dospel aj v prípade pozemku parcely C KN č. 11/2 (pôvodne EN č. 695), kde sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu, na ktorý v podrobnostiach odkazuje.

Pokiaľ ide o druhú námietku, že navráteniu pozemkov bráni ich situovanie do pásiem hygienickej ochrany vodného diela, ani túto nepovažoval odvolací súd za opodstatnenú. Odporca sa s touto situáciou v správnom konaní a následne vo svojom rozhodnutí podrobne zaoberal, pričom vo výroku svojho rozhodnutia uložil oprávnenej osobe v súlade s ustanovením § 5 ods. 4 zákona povinnosť dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek, oddelenie štátnej vodnej správy a ochrany ovzdušia, č. ŽP-577/1991-Mi zo dňa 17.01.1992, ktorým sa určujú pásma hygienickej ochrany Vodárenskej nádrže Starina a režim hospodárenia v nich, na základe zákona o vodách. Ďalej mu uložil povinnosť dodržiavať právne predpisy vyplývajúce z polohy pozemkov v k. ú. G., ktoré je v územnom obvode Národného parku Poloniny chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy.

Odvolací súd, zhodne s krajským súdom, pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj relevantnú judikatúru Ústavného súdu SR, ktorý vo svojich nálezocho súvisiacich s reštitučnými konaniami kladie dôraz na to, že „k reštitučným nárokom je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby prípadne v súdnom konaní nedošlo k ďalšej krivde. Reštitučné zákony majú zabezpečiť, aby demokratická spoločnosť pristupovala aspoň k čiastočnému zmierneniu následkov mnohých majetkových a iných krívd, spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu.“

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so záverom, že preskúmané rozhodnutie odporcu bolo vydané v súlade so zákonom a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods.2, § 142 ods. 1, § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom nepriznal ich náhradu, pretože navrhovateľ nemal v odvolacom konaní úspech, zúčastnenej osobe trovy nevznikli a odporca nemá na náhradu trov konania zákonný nárok.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.